

מכון יעדים

נתיב האור

דרך חיים בטוחה בעידן חשמלי

חברת החשמל

שילוב תכנית "נתיב האור" בחינוך המיוחד

עקרונות פעולה ומאגר הצעות

הצעה למתווה

א. עקרונות להפעלת "בוקר אור - נתיב האור" – ע"י מנחי חברת החשמל

- זמן הפעלה: 45 דקות עד 90 דקות.
- לצמצם את המצגת: את השקופיות הכתובות, את מספר התמונות ואת המלל, מומלץ להצטמצם לסרטונים ו/או לתמונות ממחישות.
- לחלק את הזמן להפעלות שונות: מעט מלל, משהו ויזואלי, התנסות וחוזר חלילה.
- הבאת מזוודת התנסות - להצגת מכשירים חשמליים בשימוש יומיומי.
- מתן התנסות רבה ככל האפשר למה שיותר תלמידים.
- להפעיל את התלמידים - לתת להם לגעת, לטובב, למשש.
- להושיב את התלמידים מול המנחים.
- לתת לתלמידים אפשרות לדבר.
- לדבר מעט וברור. לא לדבר בזמן הצגת הסרטון (גורם להסחת דעת).
- **להימנע מהנחייה בקו**
- לדאוג שבסוף הפעילות כל תלמיד יצא עם מדבקת הצלחה
- לבתי ספר דתיים להוסיף ציטוטים מהמקורות. ◌

ב. עקרונות מנחים לדרכי למידה - הוראה בחינוך המיוחד (חנ"מ)

- פעילות מוחשית – שימוש בתערוכת מוצגים וחומר חזותי
- פעילות מחוברת למציאות ולחוויה של התנסות אישית
- למידה תוך פעולה, עבודה של תיכולל בין חושי (עירוב מספר גדול ככל האפשר של החושים): מישוש, טעם (אם יש), ריח (אם יש), ראייה, שמיעה
- מידרג מתון – שימוש בדפי עבודה ברמת קושי מדורגת
- פעילות חווייתית
- פעילות קצרה וממוקדת, הפעלה בפרקי זמן קצרים
- צמצום היקף המוצגים והתמונות

מכון יעדים

נתיב האור

דרך חיים בטוחה בעידן חשמלי

חברת החשמל

- שימוש בחומר כתוב מצומצם, תוך הגדלת הכתב, הוספת איורים, ציורים
- הגדלת כיתוב, תמונות וכל מוצג אחר
- חזרה על פעילויות על מנת שתהיה הפנמה
- לצלם חלק מההפעלות ולהעבירן לכרטיסיות עבודה - לכבדי ראייה: מומלץ לצלם בהגדלה
- להשאיר מקום למילוי מילולי בתוך הכרטיסיות
- צורת ישיבה נוחה ככל האפשר מול המנחה
- מערכת שמע טובה, תקינה

ג. לקט הצעות לפעילות

מאחר והשונות ורמת התלמידים בחינוך המיוחד מגוונת יש להתאים את המשימות לרמת התלמידים, לבחירת המורות מתוך מגוון ההצעות לפעילות המובאות להלן, בהתאמה לכיתה / לתלמיד האינדיבידואלי.

ניתן לשלב משימות מתוקשבות או ניתן לשנות את הנוסח אם התלמידים אינם שולטים במיומנויות המחשב.

1. תערוכת מוצגים של מכשירים בשימוש יומיומי המובאת ע"י המורה או ע"י התלמידים

- רישום שם המוצג בצורה גדולה וברורה.
- מיון המוצגים בדרכים שונות: צבע, גודל, שימוש, חומר (באמצעות כרטיסיות או דפי עבודה).
- סימונים בשני צבעים: אדום וכחול להדביק בכיתה על אביזרי חשמל המציינים מותר ואסור.
- לבדוק מהם המכשירים/אביזרים בכתה הקשורים לחשמל ולרשום את שמותיהם.
- רישום המכשירים ע"פ א-ב.
- מה יש לנו גם בבית כמו בבית? – מוצע לתת לילדים לערוך "רשימת מלאי".
- מה יש לנו בנוסף בבית?

2. פעילות עם פוסטרים ותמונות להמחשת הבטיחות בחשמל

- להציע כותרת לפוסטר נתון.
- ריכוז הכותרות בלוח לעידוד הבטיחות.
- מדרש תמונה – התלמיד מסביר בקצרה תהליך / מבנה / תופעה המתוארים באיור או תמונה - מה מתרחש בתמונה?
- תאור תהליך באיור: התלמיד מצייר מספר איורים לפי סדר המדגים תהליך.

3. פעילות עם סרטונים

- לספר / לכתוב בקיצור את עלילת הסרטון.
- שיחה או כתיבה בעקבות סרטון: מה הסכנה המתוארת בסרטון? איך צריך להתנהג?
- להשלים היגד קצר עם כלל בטיחות: אסור ל.....

4. פעילות עם טקסטים - בזיקה לחינוך לשוני

- אקטואליה: ניתוח כתבה עיתונאית קצרה בהתאם לשאלות ממוקדות: מה הסכנה המתוארת? איך צריך להתנהג?
- להציע כותרת מתאימה לכתבה.
- לסמן משפטים חשובים בכתבה, להוסיף ציור או תמונה בהתאמה.
- להשלים היגד קצר עם כלל בטיחות: אסור ל.....
- בדף היגדים לציין ליד כל היגד נכון/לא נכון (כדוגמת השעשועון בחוברת למורה עמ' 24).
- הגדרת מושגי מפתח, פרוש מושגים: התלמיד יתבקש לסמן מושגי מפתח בטקסט / לכתוב הגדרה מתאימה (נניח בטבלה) / למתוח קו בין מושג ופירושו וכו'.
- תאור תהליך / סיפור, באמצעות טקסט: התלמיד מסדר רשימת משפטים לפי סדר השלבים המתאים.
- ניתוח אירועים: ניתוח אירוע קצר המתאר סכנה בחשמל בהתאם ל-2-3 שאלות ממוקדות. ניתן להסתייע בכרטיסיות האירועים במשחק הסימולציה – לנסח פשוט וקצר.
- תשבץ: התלמיד מתבקש לבנות תשבץ באמצעות מושגים שנלמדו.

5. פעילות יצירה

- לצייר בעקבות פעילות
- לצבוע תמונה נתונה
- לצבוע ולקשט היגד נתון על בטיחות בחשמל

6. פעילות מתוקשבת

- חיפוש מידע: התלמיד מחפש מידע באינטרנט, ומדווח על האתר/ים שמצא, על פי שאלות או קריטריונים מוגדרים.
- השוואה ומיון: שימוש בטבלה למיון ולהצגת מידע השוואתי. יש להגדיר קריטריונים להשוואה. כתיבה בתוך טבלה איננה השוואה או מיון אם אינה מתוכננת בהתאם!
- הצגת נתונים כמותיים באמצעות טבלה /גרף: התלמיד משתמש בגיליון האלקטרוני לעיבוד מידע כמותי ולהצגתו בגרף.

מכון יעדים

נתיב האור

דרך חיים בטוחה בעידן חשמלי

חברת החשמל

- הצגת מידע באמצעות מצגת: התלמיד יציג תהליך / מושגים / נושא באמצעות מצגת.
- מילון אישי מושגים בחשמל – דף צובר מידע: התלמיד ירשום כל מושג חדש שלומדים בנושא עפ"י האות הראשונה, יכתוב הגדרה למושג ויאתר תמונה באתר סנופי או גוגל ויצרף בטבלה (ר' נספח)

7. רפלקציה

אילו רעיונות חדשים עלו בראשי? מה למדתי? במה אני מתלבט/ת? ממה אני חושש/ת? לקראת מה אני שמח/ה?

ד. שילוב התכנית בתכנון הלימודים בביה"ס

תכנית "נתיב האור" היא תכנית בין תחומית ולכן היא מאפשרת חיבור לעשייה הבית ספרית הן ברובד של תכניות לימודים והן ברובד ערכי חברתי.

לדוגמה:

במסגרת כישורי חיים – הכרת הסכנות בחשמל וכללי הזהירות ליצירת השפעה על שינוי התנהגות בתחום הבטיחות בחשמל.

במסגרת התכנית מולדת חברה ואזרחות – פיתוח אזרחות פעילה באמצעות פעולת הסברה והפצת כללי הבטיחות בחשמל בביה"ס, בקהילה ובסביבה הקרובה. פעילות עם קהילה שביה"ס מאמץ לתמיכה בילדים (חיילים לדוגמה).

אקטואליה – הבאת כתבות המתארות אירועים המתארים תאונות בחשמל, ניתוח כתבות בנושא, כתיבה בעקבות כתבות וכד'.

קוד: חינוך מיוחד בנתיב האור

